

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉS ÁR:		Felelős szerkesztő:	Egyes szám ára 20 fillér.
Egész évre	8 kor.	ifj. Imrik József.	Nyilttér soronként 40 fill.
Fél évre	4 "		Kéziratokat vissza nem adunk.
Negyed évre	2 "		

Birtokrendezés.

Törvényeink csak az urbéri viszonyok rendezése céljából foglalkoznak a földbirtok kérdésével. Oly rendelkezéseknek, melyek a földbirtok alkalmas elhelyezését és javítását célozták volna, törvénytárunkban nyoma sincs.

Bizonytalán elérkezett az ideje, hogy a földbirtok jellegében és minőségében fennmaradt különbségek végleg megszűnjenek s az elavult és hiányos rendelkezések helyébe oly tagosítási törvény alkottassék, mely az annyira kívánatos birtokrendezést célszerű módon lehetővé tegye.

Tagosítási eljárásunk hosszadalmas, évek hosszú sora telik el, míg az eljárás véget ér. A tagosítás gyors végrehajtása közérdek, mert a tagosítás folyamában a bizonytalanság közepette nem üzhető helyes gazdálkodás. Jó példa gyanánt alkalmazható tagosítási művelet alig van.

Nálunk a tagosításnál nem főszempont az okos gazdálkodás érdeke. Pedig kétségtelen, hogy a tagosítási szabályok megállapításánál mi sem le-

het mérvadóbb, mint a célszerű és haszonhajtó gazdálkodás közérdeke, melyet az osztó igazság elvének érvényesülése nem fed. A helyzet az, hogy a kisbirtok még a tagosított községekben dülönként szétszotva apró parcellákban fekszik, melyek célszerűen meg sem munkálhatók s a gazdálkodást annyi járással-keléssel, a munkaerőnek oly pazarlásával kénytelen üzni a földművelő, hogy ily viszonyok közt csak a termelési költség nő, az erők merülnek ki, de jövedelmező, okos gazdálkodásról szó sem lehet.

A nyugati államokban gondja volt a törvényhozásnak arra, hogy a kisbirtokosok kezére egytagu, jól művelhető szántóföldek jussanak s a birtokrendezés, ahol annak szüksége beáll, célszerűen, gyorsan és olcsón legyen foganatosítható. Az osztrák és délnémet intézményekben kitűnő minták állanak rendelkezésünkre; de külföldi intézményeket, bármennyire mintaszerűek is, a hazai talajba átültetni nagy körültekintést igénylő feladat, különösen nálunk, ahol nemcsak a nép tulajdonságaival, de az ország különböző ré-

szeinek egymástól nagyon eltérő viszonyaival is számolni kell.

Az állam feladata, hogy az általános gazdasági érdekek érvényesüljenek, a műszaki munkálatok hibátlanul teljesítenek, a birtokrendezés jól, gyorsan, s olcsón hajtassék végre és a birtokrendezésre való hajlandóság élesztessék. E végből mindenütt, ahol a birtokrendezés közérdekből indokolt, ennek előmunkálatait az állam kell, hogy végeztesse.

Megbízható állami közegek terveit alapján, melyekből a rendezés haszna, a munkálat költsége kiszámítható, hajlandók lesznek az érdekeltek a birtokrendezésre.

Ha az állami támogatás csak az előmunkálatok teljesítésére s a munkálat célszerű irányítására és gondos ellenőrzésére fog is szorítkozni: sokkal nagyobb értéke lesz e támogatásnak a birtokosokra nézve, mintsem ha kétszerannyi államsegély adatnék a birtokrendezés költségeihez.

Mindezen feladatok teljesítésére kész szervezet a kulturmérnöki hivatal és a kataszteri felmérés. Csak rende-

T Á R C A.

Chioggia.*)

Irta: *Balla Miklós.*

Szegény halász-szigetke
A lagunák során,
Egy virágszál se nyílik
A házak udvarán.

Nincs földje, gyára, telke,
S a napja perzselő, —
De dus kincsekkel ér fel,
Amije van: a nő.

Roskatag házsorok közt,
Hol lépni félsz talán,
Csodás rózsává festlik
A rózsás csoda lány!

*) Ejtés: Kiodzsa.

Oltári Madonnáknak,
Mik örök éltűek,
Titánok szent ecsetje
Őt örökíti meg.

Ha bolygsz Itáliában
Nagy alkotók nyomán,
S megbüvöl egy Madnna:
Az chioggiai lány!

*

Van egy ház otthon, nálunk,
Egy ház a sok között;
Egy szóke szende lányka
E házba költözött.

Ha élnének titánok,
S kezük voln' isteni:
Nem Chioggiába mennének
Madonnát festeni!

A cigány.

Faluvégi szalmaviskó a háza,
Rossz födelét egy gyöngye szél lerázza;
Hó és eső szakad rajta keresztül,
Vakolata néha-néha be is dül.

Az udvarán gyereksereg rikoltoz,
— Ruházatuk nincsen szokva a folthoz, —
Az asszony az eresz alatt pipázik,
S füstöt fuj a tenyerébe, ha fázik.

Igy a család. A gazda meg azalatt
Vályogot vet az alvégi kert alatt, —
Térdig tapos a polyvába, a sárba, —
Mely nem egyszer belefecscsen arcába.

Meg se mossa, le se törli, s estére,
Ugy megyen el a legények elébe,
S mig vonója a hegedűn sir, szalad,
Lecsókolják az arcáról a sarat.

Balla Miklós.

zést és fejlesztést igényel s mint mindenütt, nálunk is megfog felelni a jelzett feladatnak, mely a mezőgazdasági kultúra érdekében talán a legfontosabbik.

A birtokrendezésre való hajlandóság élesedése lassu folyamat.

Az alföldi rossz gazdálkodásnak fő oka a tanyarendszer. A tanyai gazdálkodás nem volna rossz, ha a birtokos a tanyán élne, ott volna egész állatállománya és ott élne a szükséges munkásszemélyzet. Az alföldön divó tanyarendszernél azonban csak legfeljebb a tanyás él egész éven át a tanyán, a gazda csak a nagy munkára jön a tanyára, különben pedig a városban lakik, ott van lova és egyéb állatja is. Képzeltető-e ezen rendszernél belterjes, vagy csak okszerű gazdálkodás is?

A jövedelmezőbb mezei gazdálkodás meghonosítása érdekében tehát nincs és nem is lehet fontosabb teendőnk a birtokrendezésnél. Erre van szükségünk, hogy a termelés költségeit apaszthassuk, hogy a kisgazdáknak megadjuk a haszonhajtóbb gazdálkodás lehetőségét, s hogy az apró birtoktestek összerakásával új középbirtokosztályt teremtsünk.

Társadalmi életünk rákfenéje.

A „szolid munkásember” fogalma alá kevés ember tartozik Magyarországon. Mert nálunk mindenki ur. Még pedig milyen ur! Majmoljuk a mágnásosztályt és vakon rohannak az adósságokba; mert a divat — főleg így nyaranta — megköveteli a tengeri fűrdőzést s a külföldi nagy utazásokat. Ezer

meg ezer ember a keresetén felül költ, a mihez ugyan senkinek semmi köze sincs; mert mindenkinek magáért fájjon a feje. Így mondják, így következtetnek.

Azt azonban mindenki érzi, hogy a társadalmi nagyozolás e veszedelmes jelenségeit mielőbb meg kell szüntetnünk. Az összefogó társadalom egyetemes elhatározásának fel kell szólnia előbb-utóbb e hóbort ellen és az ajkakon élő, régi urambátyámos élethez kell visszatérnünk, mely egyszerűségében sokkal sajtósabb, magyarosabb társadalmi életet teremtett annak idején.

A borjupörköltös, a turócsuszás, a töpörtőspogácsás vacsorán mindenki jobban érezte magát hajdanán mint most, — mikor a szakácművészet tulkapásain elkényeztetett gourmandok a francia konyha drága kotyvalékait tálaltatják az asztalra. S a míg hajdanán a szalon-modor hiányával mindenki az őszinteség hangján beszélt, ma az „uracs” a nyegleség olyan kvalifikálhatatlan szavaival beszél a nők előtt is: hogy a legszemtelenebb perfidia is *szellemességnek* minősítetik. Valóban, nincsenek ma már egyszerű emberek. Mert az egyszerű emberek: buták. Ostobának minősítik azt, a ki a falusi nevelés szerény-sége miatt nem tart az áramlattal, a ki csak jövedelméhez képest költ s a ki nem talál abban kellemest, hogy a divat szertelenségeinek imádásában magának adósságokat csináljon.

„Elmultak a régi jó idők!” Sokszor halljuk e kenetteljes szavakat, de valóban az az igazság; hogy Vasgereben egészséges alakjai ma már nevetséges, cikornyás embereknek tetszenek előttünk, pedig az író korának valódi magyaros alakjai voltak azok s erényeiken, becsületes erkölcsöik és igaz, való és tiszta életükön hajdanta nemes buzgalommal lelkesedett az egész ország... Akkor azonban az íróknak még igazságot és tisztaságot kellett írni.

Ma már! Az egész hirlapirodalom kénytelen a kor beteges izlésének hódolni; kókkott nők lelki világából kell meríteni az izgató anyagot, blazirt férfiak viselkedéséből kell gondoskodni a szenzáció fordulatairól... A családi szentély békés órái, a magyar ven-

dégszeretet nagyszerűsége, a népélet tisztasága új és érdekes tárgyakat nem adnak többé az írónak s ha néha irnak is róluk, az az írás a képzelt élet nagyképekűsége vagy merész hazugság, mert különben se érdekes, se kelendő nem lenne...

A családapa békétlen, mert családjának nem tud eleget keresni; a barátok bizalmatlanok, mert a mit a száj mond, nem azt érzi a lélek; egymásnak parolát adunk, de igyekszünk azért kellemetlenkedni, persze csak titokban, mert az egyszerű emberek se nem hazudnak, se nem csalnak, hanem szeretik és becsülik egymást.

Es mégis oly borzasztó dolog egyszerű embernek lenni! Látjuk nap-nap után, hogy az egyszerű embereket kerülük, velük nem ülnék egy asztalhoz, jölehet tisztább szívet takar a kabátjuk, mint a panamakalapos kikitent-kifent legények kabátja. A mi világunk azonban soha nem érti meg, hogy nem a lakkcipő kvalifikálja az urat, hanem a lélek, — mely éppen akkor imponál, ha szerény s ha tökéletes műveltségében nem keresi a szerelenségeket, az üres hányaveti modort, amely talán érthető a bohózatú iparlovagoknál s a strébereknel, de soha nem volt ismerhető jele az *igazi* urnak.

Igazi urak!... Ma azt hisszük, hogy egyedül csak akkor vagyunk *igazi* urak, ha a nagyurakat utánozzuk. Régen, mikor a vidéki szalonokba tajtékpiával is szabad volt bemenni s mikor a család maga pakolta be az utazásra az elemőziát — szintén éltek az országban mágnások és nagyurak. Azért azonban, hogy nem utánoztuk őket, senki se szólt le bennünket. Sőt! Igaz, becsületes, őszinte — bár sajátos — szokásainkért minden gondolkodó ember megbecsült bennünket. Az „elegancia” különben — amit most annyira hangoztatnak s amivel mindent mentenek, — ugysem a külsőségekben nyivánul. Az elegancia éppen oly eredetiség, mint pld. a magyar vendégszeretet — és soha se annyira az utánzás művészete, mint amennyire velünk született tehetség. Fölösleges hát ostobaságokat és izetlenségeket majmolni csak azért, hogy elegánsnak, másszóval „urak”-nak lásszunk! És különösen soha sem szabad lelkesedni azokon az üres, léha szokásokon, melyek bizonyos társaságok jelszavai alatt furkódtak be a szalonokba, hogy megmételtyezzenek ott mindent: szívet, lelket, erkölcsöt egyaránt. A szülőknek, de leginkább az anyáknak kell őrt állani e léha szokások inváziója ellen s már a gyermekszobában úgy kell felvértezni kicsinyeink lelkét, hogy soha e fajta támadások ne sebezhessek meg azokat.

Ime ide — a neveléshez — értünk e téma fejtegetésénél. Ne higyjük hát egy per-cig sem, hogy az egyszerű emberek társadalmi erkölcsének és életének témája kicsinyes és hogy arról csak azért ír az újság, mert véletlenül kikap egy dolgot alevégőből. Oh, nem. Sok baj van az országban s még több talán a társadalomban, azért irunk e tárgyról.

Elmultak a régi jó idők — mondjuk; tehát visszavárjuk a multat. És csak rajtunk áll annak visszaszerzése. Ha társaság tud alakulni levélbélyegegyűjtésére, ha jogcímet szerez 10—20 ember arra, hogy fenntarthassák a „hazudók asztaltársaságát,” ugyan miért ne tudna akkor egy egész város kezét fogni, hogy minden nadrágos ember, — legyen pap, hivatalnok, kereskedő és iparos, — egyetértve visszaállítsák a régi rendet, azt, amelyben az urfi nem mulatott hozomra, nem kezdték a mulatságot kotyvalék pezsgővel és nem használták azokat a mosdatlan kifejezéseket, a melyen a kaszányai stílus is hátborzongva szégyenkezhetik.

Ezeket kellett elmondanunk az egyszerű emberek erkölcsé és szokásai érdekében, s mert érezzük, hogy társadalmi bajaink oly sebére tettük kezünket, mely seb mihamarább megüszkösödik, azért komoly szavakkal kérünk fel mindenkit, minden igaz, tökéletes magyar urt embert különösen — a régi, tiszta patriarkális magyar élethez való visszatérés előmozdítására és megkönnyítésére!

Tervek.

Irta — mikor a Fehérkönyvet megindította —
Bródy Sándor.

Lapunk jogositott kiadása.

Izgat és tüzel, hogy magam legyenek, hogy meglegyen a külön kis házam, ahol egészen az erkölcsöimnek vagy gyengéimnek, bűneimnek vagy erényeimnek élhessek. Ezért épitem a Fehér Könyvet, amelybe minden erőmmel, egész ambíciómmal belefekszem, olyan módon, ahogy még soha semmibe, azal az elszántsággal, amelyet nem zavar meg még a balszerencse sem.

Valamit kell mondanom arról, milyen terveim vannak s mivel akarom megtölteni a Fehér Könyv rendes havi kötetét. Legelsőbbben olyasmivel, amivel más magyar nyomtatványok nem foglalkoznak, vagy foglalkozni érdemesnek nem tartják. Így példának okáért a napi újságok természete a gyorsvontáéhoz hasonlatos — nem engedi meg, hogy látszólagos dolgoknál megálljanak, sőt azokhoz visszatérjenek. Az én alkalmatosságom ellenben olyan, mint a paraszt-szekér, nincsen szigorú menetrendje, nem jár sineken, nem vágat, de terhe sincs, csak egy szál ember: magam a kevés cókómókkal, tarisznyámmal és benne egy egy darab kenyérral, amelynek — ha kell — héjja a szalonna, bele a kalács. Ott fogok ki, ahol akarok; ha nekem úgy tetszik, megállok egy utszéli vadkörtefa mellett és azt nézem napestig. De valahogy e kép után rosszat ne gondoljanak rólam, például azt, hogy én leszek a mai Bolond Istók, nem a debreceni, hanem a pesti. Inkább

csak azt akarom megértetni, hogy e könyvben sok lesz az olyan írás, amelyet máshol a tekintély és a szokás miatt közreadni nem is akarnak, nem is mernek.

A fő az mégis, amiért a Fehér Könyvet megcsináltam, két olyan nagy munka, amelynek — mindenféle oknál fogva — se újság, se kiadó nem örülne. Kérdés, hogy szereti-e majd a közönség. Mindegy, írom, egyelőre a magam passziójára „Egy rossz asszony természetrajza” című regényemet, amely tizenkét részből fog állani. E regény voltaképpen két regény. Az egyik a másikba kapcsolódik, világosítja és magyarázza a másikat és ölelkezésük közben magukba szoritják Magyarországot új korszakának történetét, az ugynevezett Tiszakorszakot, egészen a polgári esküvőig. Szeretném, ha a munka művészi-leg úgy sikerülne, hogy senki se venné zokon, hogy élő alakok után vagyok kénytelen dolgozni.

A másik nagy fa, amibe belevágtam, tudományos természetű: A szerelem élet- és kórtana az, a történelmi példák nagy sokaságával; magában foglalja a nagyszerű kérdés lehetőleg teljes irodalmát, régi meséit és új fölfedezéseit. De keresni fogom az alkalmat, hogy tanácskozhassak e tárgynál azokkal, akik ebben szakértők. Ez értekezések hű leírása szerves része lesz e munkának, amelynek természetét bővebben magyarázni unalmas is és itt talán illetlen is. Még csak annyit, hogy szintén a Fehér Könyv tizenkét kötetében lesz az teljes.

Ime tehát könyveimben a legelső hely és a legtöbb tér az *igazi*, talán az egyedüli mesterségem: a regény írásé.

Vármegyei közgyűlés. A megye törvényhatósági bizottsága — legutóbbi közgyűlésén hozott határozatának megfelelően — f. hó 25-én, kedden d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen az új kormányának a törvényhatóságokhoz intézett ismeretes leiratát fogják tárgyalni.

A megszüntetett irnoki állás. Községünk képviselőtestülete f. évi április 18-án tartott ülésében tudvalevően megszüntette a Pethes Tibor lemondásával megüresedett egyik községi irnoki állást s helyette — ugyanannak javadalmazásával — egy napidijas állást akart szervezni. A megye törvényhatósága azonban községünk képviselőtestületének e határozatát nem hagyta helybe, nem pedig azért, mert a határozatot semmi elfogadható indok nem támogatja. És valóban különös dolog az, hogy a község éppen akkor akarja a meglévő állapotot visszafeljeszteni, amikor az egész világon s különösen a közigazgatásban az a főtörekvés, hogy végleges alkalmazásu tisztviselők és hivatalnokok töltsenek be minden állást, miután azokkal szemben a felelősség biztosan és könnyen megállapítható s egyúttal az ellenőrzés is jobban gyakorolható. Egy végleges alkalmazásu községi irnok — existenciáját biztosítva látván — mindenestre pontosabban és jobban dolgozik, mint egy napidijas, aki bármikor otthagya a munkaadót. — A törvényhatóság közgyűlése is ez álláspontra helyezkedett s határozatában, mely éppen tegnapelőtt érkezett le hozzánk, világosan kifejti az ideiglenes munkaerő alkalmazása ellen való aggályait, meghagyva a községnek, hogy vagy töltsse be az eddigi módon az üresedésben lévő irnoki állást végleges alkalmazással, vagy szervezzen helyette egy segédjegyzői állást az 1904. évi XI. t. c. értelmében, amikor is a szükséges többilletmény állandó kiegészítésére feltétlenül számíthat. Akár egyik, akár másik módot választja a község: mindenesetre helyesebben jár el s a közérdeknek nagyobb szolgálatot tesz, mintha ideiglenes munkaerőkkel tömné tele az amugy is sok felelőtlen emberrel megáldott községházát.

H I R E K.

Személyi hírek. Az elmúlt héten társadalmi életünk előkelőségei közül a következők utaztak el nyári üdülésre: dr. Cseh Józsefné, főszolgabíró neje és családja — Parádra, Vajda Soma dr. ügyvéd és családja — Abbáziába, Pethes Pálné, kir. közigazgató neje és családja — Parádra, dr. Friedvaldszky Jánosné — Parádra.

Rónay Béla jászkiséri főjegyző és családja — Trencsén-Tepliczre, felsőgellérti Farkas Fudolf dr. jászkiséri községi orvos és neje — Trencsén-Tepliczre, dr. Izsó Lajosné — Lukácsfürdőre (Budapest) utaztak.

Dósa Géza helybeli földbirtokos a napokban tért haza Besztercebányáról, hol családjával együtt három hetet töltött.

Rekviem József kir. hercegért. Vármegyénk legutóbbi közgyűlési határozatának értelmében, f. hó 18-án délelőtt 9 órakor tartotta meg a helybeli rk. egyház az ünnepélyes gyászistentiszteletet és rekviemet a megboldogult József kir. herceg lelkiüdvéért. A gyászmisét, melyen a község előjárósága Horváth László főbíró és Khindl Gyula főjegyzővel élén s a főszolgabírói hivatal Mallár Sándor szolgabíró és a kir. járásbíró Fekete Miklós járásbíró vezetésével testületileg megje-

lent — Szabary Mihály katonai lelkész olvasta. A mise alatt Fekets Sándor helybeli tanító régi magyar gyászénekeket adott elő.

Áthelyezés. A magyar királyi államvasutak igazgatósága Renner Dezső helybeli állomási pénztárnokot — szolgálati érdekből — a kisújszállási állomáshoz helyezte át. A nevezett helyébe Szép Antal kisújszállási m. államvasuti tisztviselő van kinevezve.

Jegyzőválasztás. Jászfényszaru községben a múlt szombaton tartotta meg a községi jegyző-választást Back Andor jászfelső-járási szolgabíró. A nyolc pályázó közül a szavazók csak kettőre szavaztak és pedig úgy, hogy Katona Endre ottani segédjegyző 25 szavazatot, Kövesdy Károly kunszentmártoni segédjegyző pedig 14 szavazatot kapott, így tehát a község új jegyzőjévé Katona Endre választott meg.

Nincs pap a plebánián. Szegény jó főurunk betegsége s a legutóbbi áthelyezések sok zavart okoztak mostanáig a plebánián. A misék egy idő óta nagyon összegyűltek, a temetések s a többi egyéb dolgok is sok gondot okoztak s mindezek ellátására összevissza egyetlen egy lelkész volt a parochián. A vasárnap nagymiséjét is csak úgy lehetett megtartani, hogy Schmissler József alattyáni káplán jött el segítségül. Még szerencse, hogy Szabary Mihály, katonai lelkész, ez a mi derék földünk pár nap óta szabadságidejét közöttünk tölti, mert így aztán a legsürgősebb dolgokban komoly fennakadás nincsen. Ő ugyanis — szülőföldje iránti ragaszkodásból — mindenkor szolgálatára áll a plebániának. — A jövő héten talán — amint halljuk — már megszűnnek ezek az állapotok, mert az ujonnan idehelyezett káplánok vasárnapra megérkeznek. Bizonyos, hogy sokan szívesen látják őket, leginkább Lengyel László, a plebánia mostani egyetlen lelkésze, aki hosszú idő óta igazán emberföltötti munkát végzett, mikor egy 12.000 lelket számláló tiszta katolikus község összes lelki szükségletét egymaga elégítette ki.

Halálos végű harc az aratók között. Borzalmas végű véres verekedés tört ki múlt vasárnap estefelől a Kohner-féle szászberki uradalomhoz tartozó szentiványi majorban, az aratómunkások között. A verekedésre okot az szolgáltattott, hogy a rékasi munkások már kezdetől fogva rossz szemmel néztek a velük együtt dolgozó idegen aratókra, akik jobbára Heves- és Borsodmegyéből kerültek az uradalomba. Ez ellenségeskedés vasárnap estefelől tört ki erősen, mikor az aratók a szentiványi majorba újra összejöttek, hogy másnap korahajnalban megkezdjék a munkát. Kötekedés, lökdösődés, ócsárlás és hangos szitkok után egyik rékasi arató megütött egy egri embert, mire aztán a két tábor összecsapott. Először csak pusztá kézzel estek egymásnak, később azonban kaszákat fogtak s így történt, hogy csakhamar egy halott és egy életveszélyesen sebesült maradt a csatatéren. A halottat Fircz Józsefnek, a súlyosan sebesültet pedig Kovács Istvánnak hívják, mindkettő zagyvarékasi lakos, idősebb, családos ember. — A két áldozat irtozatos sebeket kapott, különösen Fircz József szinte a felismerhetetlenségig össze volt vagdalva. Amint a majorban az esetről értesültek, azonnal jelentést tettek a besenyszögi csendőrszolgálatnak, mely aztán megindította a nyomozást és a tetteseket Benedek István, Majorosi Ferenc, Szakácsi Bernát, Bobka Gáspár, Magyási János, Pirk Antal, Hanusz Sándor, Bencze Márton, Lakatos Ferenc és Filep Sándor egri lakosok, aratómunkások személyében letartóztatta s egyúttal a gáztettéről a szolnoki kir. ügyészségnek is jelentést tett.

A szabómunkások sztrájkja Jászberényben. Mint értesülünk, a jászberényi szabómunkások a múlt napokban beszüntették a munkát és sztrájkba léptek. Helyzetüket nagyon nyomasz-

tónak mondják s több bért és kevesebb munkaidőt követelnek. A sztrájk az illetékes iparhatóságnál még nincs bejelentve.

Bielkli kirándulás. Lapunk legutóbbi számában megírtuk e címen, hogy községünk két uri fiatalembere: ifj. Vágó Pál és Koczka Andor minő nagy utra indultak a kétkerekű gépen. A tervezett utat, mely körülbelül 10 — 12 felsőmagyarországi vármegyén huzódik keresztül — csak ifj. Vágó Pál tette meg, mert Koczka Andornak Besztercebánya fölött teljesen összetört a gépe s így a hatodik napon már vissza kellett utaznia. Ifj. Vágó Pál a nagy utat körülbelül 12 nap alatt tette meg, éjjel azonban soha nem utazott. A legnagyobb menetsebességet s egyúttal a kitartásban is a legjelentősebb rekordot visszafelvaló utaztában, f. hó 20-án érte el, amikor a Besztercebányától Egerig tartó rendkívüli hosszú és fárasztó utat reggeli 9 órától délután 6 óráig tette meg egyhuzamban. — Utazása különben mindvégig érdekes volt és különösen sok humoros epizódban gazdag. Valószínű, hogy a kitűnő „sportsman“ lapunk legközelebbi számában maga fog ez élvezetes utjáról közönségünknek beszámolni.

Takonykór. Jászládányon ismét takonykóros eset fordult elő. Julius 18-án jelentették, hogy B. Nyolcas Mátyás odaváló gazdálkodónak egyik lova gyanus tünetek között megbetegedett. Vaszary Gyula m. kir. járási állatorvos azonnal a helyszínre utazott s a lovat megvizsgálván, azt takonykórosnak találta. A beteg állat elpusztítása után az állatorvos a fertőzött istállót és udvart azonnal zár alá vette s mivel Nyolcas B. Mátyásnak a besenyszögi határban 11 más gazdálkodóval együtt közös birtoka van — egyben e birtokra is kiutazott s ott az összes állatokat lelkiismeretesen megvizsgálta. E vizsgálat eredménye ugyan kedvező volt, úgy, hogy a veszedelmes betegségnél még csak legcsekélyebb tünetét sem lehetett észlelni egyetlen lovon sem, mégis a biztonság kedvéért s a köteles óvatosságot szem előtt tartva — az állatorvos a telepen található összes lovakat tanyazár alá helyezte.

Nyakszirtmerevedés Szolnokon. E legújabb betegségnél, mint értesülünk, már Szolnokon is megvan az első áldozata. A Schefftsik-majorból a múlt héten egy 12 éves kisleányt vittek ki a megyei kórházba, ahol az orvosok nagy meglepetéssel nyakszirtmerevedést konstatáltak a betegen. Azonnal megtették a legszigorubb óvintézkedéseket, de mint értesülünk, valószínűleg hiába, mert a kislánynak állandóan 40 fokos láza van s így életbenmaradásához kevés a remény.

Egy ökör — amelyik elvesztette a farkát. Furfangos módon csapta be Koczka Kálmán helybeli birtokost egy marhakereskedő a múlt vasárnapi hevesi vásáron. Koczka Kálmán ökröt venni ment Hevesre s mindjárt a reggeli órákban talált is két szép jármos jószágot. Megalkudott rájuk, ki is fizette az árát s elindult velük hazafelé. Amint itthon a piacra ért, ismerősökkel találkozott s még dicsekedve mutogatta nekik a szép két magyarökröt. Egyik ismerőse azonban, amint jobban szemügyre vette a jószágot, hirtelen nagy kacagásra fakadt. A gazda sehogyan birta megérteni, hogy mi az ökrökön a nevetni való, mire aztán megkérdezte az ismerős, hogy „hát ez az ökör hol vesztette el a farkát?“ — Az egyik állatnak a farka ugyanis csaknem töviben hiányzott. Koczka Kálmán akkor nézett aztán nagyot! — A dolognak az a magyarázata, hogy az egyik ökröknek valamikor levágták a farkát s a furfangos marhakereskedő, hogy leplezze a hibát, egy hamis farkat ragasztott a hiányzó helyébe s azt bógáncsokkal ügyesen úgy körülüzdeltte,

hogy a vételkor bizony alig lehetett volna észrevenni. Sőt, hogy a bogáncs gyanút ne keltsen, a másik állat farkára is bogáncsokat szórt, — mintha az ökrök valami rossz mezőn heverésztek volna. Utközben a ragaszték felmondta a szolgálatot, a hamis fark levált s a község piacára már aztán „diszét elhullatva“ állított be a szegény jószág. — *Koczka* Kálmán a csaló kereskedő ellen azonnal megtegte a feljelentést.

Vizbefult ember. Besenyszögről jelentik, hogy *Zajacz* Mihály besenyszögi lakos f. hó 16-án fürdés közben a Tiszába fult. A hivatalos jelentés szerint a szerencsétlen ember vigyázatlanságának áldozata, — valójában pedig annak a rendszernek a következménye ez a haláleset is, amelyik megengedi, hogy a szabad Tiszában minden ellenőrzés nélkül fürdőkészülék uszó, nemuszó, gyermek és felnőtt egyaránt. Hogy mikor oldják már meg a hatóságok ezt a kérdést: kíváncsiak vagyunk rá!

Rácz Dániel karmester, a helybeli cigányzenekar zeneileg képzett tagja, szívesen ajánlkozik hegedű- és cimbalomórák adására. Az iskolai szünet ideje alatt tanulókat különösen mérsékelt díjazásért tanítana. Az ügyes zenész ajánlatára felhívjuk olvasóink figyelmét.

„**A POLGÁR**“ politikai napilap. Főszerkesztő: *Dr. Vázsonyi* Vilmos, országgyűlési képviselő, aki publicisztikai munkásságát kizárólag e lapnak fogja szentelni. Az egyenlő jogon, az általános kulturán és a gazdasági igazságon felépült magyar népi-állam, a polgári Magyarország: az ideál, melyet „A Polgár“ szolgálja akar. Gyarapítani a lehanyagolt polgári önértéket, terjeszteni a népjog tisztelétét, kitépni a reakció minden fajtájának gyökerét, támogatni a politikai és gazdasági felszabadulásra törekvő rétegeket, küzdeni az osztályállam maradványai ellen: ez „A Polgár“ politikai hitvallása. Fegyvere az alku nem ismerő radikális igazság, melyet a közélet és a társadalom minden terén érvényesíteni kíván. De a radikálizmust soha sem fogja keresni a hang durvaságában, mindig csupán a meggyőződés erejében. E cél elérésében, a lap főszerkesztőjét, *dr. Vázsonyi* Vilmost, a publicisztika és szépirodalom legjelesebb munkásai támogatják. „A Polgár“ munkatársai: *Ifjabb Ábrányi Kornél* (vezércikk és tárca,) *dr. Aczél Endre*, *Adorján Andor*, *Barabás Ferenc* (vasuti ügyek,) *dr. Batta-széki Lajos*, *dr. Benedek János* (vezércikk és tárca,) *dr. Besnyő Béla*, *dr. Bródy Ernő*, *dr. Bródy Sándor* (vezércikk és tárca,) *Cholnoky Viktor*, *Csergő Hugó* (felelős szerkesztő,) *Greiner Jenő*, *dr. Kreutzer Lipót*, *Krudy Gyula* (tárca,) *Lux Terka* (tárca,) *dr. Molnár Jenő*, *Nagy Endre*, *dr. Oláh Gyula*, *dr. Rácz Dezső*, *Serény Aladár*, *Szász Zoltán* (tárca,) *Szekula Jenő*, *dr. Szirmai Albert*, *Turcsányi Pál* (vasuti ügyek,) *dr. Vázsonyi Vilmos* (főszerkesztő.) „A Polgár“-ban szabad szellemű, teljesen független, demokratikus irányú, irodalmi színvonalon álló napi lapot kap az olvasó. „A Polgár“ teljes tájékoztatást ad a politika, az irodalom, a művészet, a gazdasági élet és a társadalom minden mozzanatáról és legolcsóbb ilyen terjedelmű napilap, mert „A Polgár“ egyes száma a fővárosban és vidéken

2 krajcár (négy fillér.) Előfizetési árai pedig a következők: egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyedévre 4 korona, egy hónapra 1 kor. 40 fillér. „A Polgár“ megjelenik mindennap reggel, ünnep és vasárnap után is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 37.

HIRDETÉSEK.

Fejes káposzta

darabonként 10 fillérért,

paradicsom

kilogr. á 24 fillérért

kapható:

minden csütörtöki hetivásáron és
állandóan a műkertészeti telepen

KIENTZL NÁNDOR műkertésznél
Jászapáti.

Egy fonograf

40 hengerrel, 2 hangleadóval és
egy hangfelvevővel, nyolcvan (80)
koronáért azonnal eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok, sok ezer férfit a szegény és becsületlenségétől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és a szencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessük, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

Ingyen próba 414 sz.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek (Levelek 25 f, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

Coza Institute

(Dept. 414),

62, Chancery Lane,
London. Anglia.

Esőernyők

legolcsóbban kaphatók

Galamb Zoltánnál

Jászapáti.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkoiyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók
örlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

10—18